

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060308

DOM
2021-11-19
Stockholm

Mål nr
F 3937-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-03-09 i mål nr F 3705-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

MM

Ombud: E.M

SAKEN

Debitering av förrättningskostnad

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd avseende frågan om den totala förrättningskostnaden ska reduceras med ytterligare 3 000 kr avseende åtgärder den 11 februari och den 9 mars 2020.
2. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens domslut endast på så sätt att den totala förrättningskostnaden reduceras med ytterligare 3 000 kr till 173 860 kr.

Dok.Id 1757241

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

BAKGRUND

Fastighetsbestämning och fördelning av förrättningskostnader

Vid lantmäterimyndigheten handlades under åren 2017-2019 ett ärende om fastighetsbestämning berörande fastigheterna X och Y i Norrtälje kommun (ärendenummer AB171643). Lantmäterimyndigheten avslutade förrättningen den 7 mars 2019 med beslut i saken och i frågan om fördelning av förrättningskostnader. Efter detta rättade myndigheten den 5 april 2019 sitt beslut i frågan om fastighetsbestämning. MMs överklagade, i egenskap av ägare till fastigheten X, såväl fastighetsbestämningsbeslutet som fördelningsbeslutet till mark- och miljödomstolen som avslag överklagandet i dom den 15 januari 2021 (mål nr F 2469-21). Mark- och miljööverdomstolen har denna dag avslagit MMs ansökan om prövningstillstånd avseende den domen (mål nr F 1511-21).

Debitering av förrättningskostnader

Lantmäterimyndigheten fattade den 1 april 2020 debiteringsbeslut avseende förrättningskostnader i den ovan redovisade förrättningen. MM fick därvid en slutfaktura på 112 716 kronor 24 öre. Enligt upplysning på fakturan uppgick den totala förrättningskostnaden till 187 860 kr. MM överklagade debiteringsbeslutet och yrkade att mark- och miljödomstolen skulle reducera beloppet till 109 282 kr 50 öre. Vidare yrkade hon att mark- och miljödomstolen skulle ta bort den kostnad om 3 000 kr som lantmäterimyndigheten haft för rättelse efter att förrättningen avslutats. Mark- och miljödomstolen beslutade i den nu överklagade domen att reducera den totala förrättningskostnaden med 11 000 kr till 176 860 kr.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN M.M.

MM har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen dels ska fastställa det totala beloppet till 109 282 kr 50 öre, dels ta bort den kostnad om 3 000 kr för rättelse som gjordes efter förrättningen.

MARK OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen anser att det föreligger skäl för att ge prövningstillstånd avseende frågan om den totala förrättningskostnaden ska reduceras med ytterligare 3 000 kr avseende åtgärder den 11 februari och den 9 mars 2020. Det saknas skäl för att ge prövningstillstånd i målet i övrigt. Domstolen anser vidare att det föreligger skäl för att ta upp målet till omedelbart avgörande och att det är uppenbart obehövt att inhämta Lantmäteriets synpunkter på överklagandet, jfr 15 lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Prövningen i sak

Vid mark- och miljödomstolen anförde MM, med hänvisning till fakturaspecifikation för ärende AB171643, att tid och kostnad hade fakturerats efter beslut i förrättningen och angav att det avsåg arbete med anledning av ett av henne uppmärksammat fel i förrättningskartan KA1 (se domstolens dom s. 6). Lantmäteriet yttrade sig i målet och motsatte sig ändring av debiteringsbeslutet. Myndigheten ifrågasatte dock inte de lämnade uppgifterna om nämnda kostnad. Mark- och miljödomstolen tog inte ställning i frågan.

Av rättelsebeslutet framgår att rättelsen gjorts sedan MMs ombud uppmärksammat att det fanns en felskrivning gällande fasadmåttet i förrättningskartan. Av de handlingar som MM har hänvisat till framgår vidare att totalt 3 000 kr tagits upp som förrättningskostnad den 11 februari och 9 mars 2020, dvs. efter att förrättningen avslutats.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att de redovisade uppgifterna inte har ifrågasatts av Lantmäteriet och anser att myndigheten inte visats ha haft rätt att påföra nämnda kostnad om 3 000 kr. Mark- och miljödomstolens dom ska ändras i enlighet med detta.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Lars Olsson, referent och Margaretha Gistorp (deltog ej i frågan om prövningstillstånd) samt tekniska rådet Karina Liljeroos.

Föredragande har varit Liselotte Haraldsson.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-03-09
meddelad i
Nacka

Mål nr F 3705-20

KLAGANDE

MM

Ombud: E.M

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäteriets debiteringsbeslut den 1 april 2020 i ärende nr AB171643
(faktura 899318620)

SAKEN

Debitering av förrättningskostnad

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen reducerar den totala förrättningskostnaden med 11 000 kronor till 176 860 kronor.

Dok.Id 664957

Postadress
Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress
Sicklastråket 1

Telefon
08-561 656 40
E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

Lantmäteriet, LM, fattade den 1 april 2020 ett debiteringsbeslut (sände faktura) avseende förrättningskostnaderna i en avslutad förrättning som avsett fastighetsbestämning berörande X och Y i Norrtälje kommun. Ägaren av X, MM, fick därvid en slutfaktura på 112 716 kronor 24 öre, vilket innebar att förrättningskostnaden, enligt upplysning på fakturan, totalt kommit upp i 187 860 kronor.

YRKANDEN M.M.

MM har överklagat debiteringsbeslutet och yrkat att mark- och miljödomstolen ska reducera det debiterade beloppet till 109 282 kronor 50 öre. Vidare har hon yrkat att mark- och miljödomstolen ska ta bort den kostnad, 3 000 kr, LM haft för rättelse efter att beslut hade tagits i förrättningen.

UTVECKLING AV TALAN

Till stöd för sina yrkanden har MM anfört bl.a. följande.

Med en omotiverat lång handläggning med hög tidsåtgång och med alldeles för många inblandade i ärendet samt brist på erfarenhet och kompetens så har förrättningskostnaden blivit alldeles för hög.

Handläggningstiden var 19 månader. Efter 9 månader blev ärendet tilldelat den förrättningslantmätare som skulle slutföra ärendet. Som framgår i tidsredovisningen tog det 10 månader att handlägga ärendet. Med den tidsåtgång över tid och med de strötimmar som framgår i tidsredovisningen har dessutom arbetsgången bevisligen varit mycket ineffektiv. Då lantmätaren vid tiden var “ny på jobbet” och kunskapen om förrättningar var begränsad så har man som synes i tidsredovisningen kontinuerligt rådfrågat mer erfarna lantmätare. En erfaren lantmätare har även behövt vara med vid sammanträde och platsbesök. Det har lett till oproportionerligt hög tidsåtgång och dubbeldebitering i ärendet.

I förrättningsdagboken och fakturaspecifikationen framgår det att man ifrån LM varit på plats för ett flertal kontrollmätningar och trots upprepade platsbesök ändå inte hittat tidigare råstenar och andra mätpunkter. MM har efteråt via ombud på egen hand funnit och informerat lantmätaren om dessa. Detta har orsakat ineffektiv och överfakturerad tid då det varit onödigt många resultatmagra platsbesök. Den tidigare nedlagda tiden från föregående lantmätare med mätningenjör i ärendet tycks vara till ingen nytta (se tidsredovisningen).

Jämförelse

Sex månader innan förrättning AB171643, slutfördes lantmäteriförrättning AB171372.

Kostnadsmässigt och tidsmässigt ska AB171643 jämföras med AB171372 då de båda förrättningarnas åtgärd gränsar till varandra och ligger i samma omgivning. Den av MM beställda förrättningen har dragit nytta av mätpunkten råsten nummer 3281 som fastställts av tidigare förrättning AB171372. Förrättning AB171643 borde gjorts skyndsammare då de berörda fastigheterna samt fastighet-erna i närområdet haft kända mätpunkter, koordinater och måttangivelser. En korrekt inmätning av gränsen mellan X och Z hade med en erfaren lantmätare kunnat göras mycket fortare och effektivare. Lantmäteriförrättning AB171372 tog tre månader för den mer erfarna lantmätaren att slutföra efter att arbetet påbörjats aktivt.

Lantmäteriförrättning AB171372

Tidsåtgång: 81,75 timmar

Totalkostnad: 109 282 kr 50 öre

Lantmäteriförrättning AB171643

Tidsåtgång: 151,5 timmar

Totalkostnad: 185 860 kr 24 öre

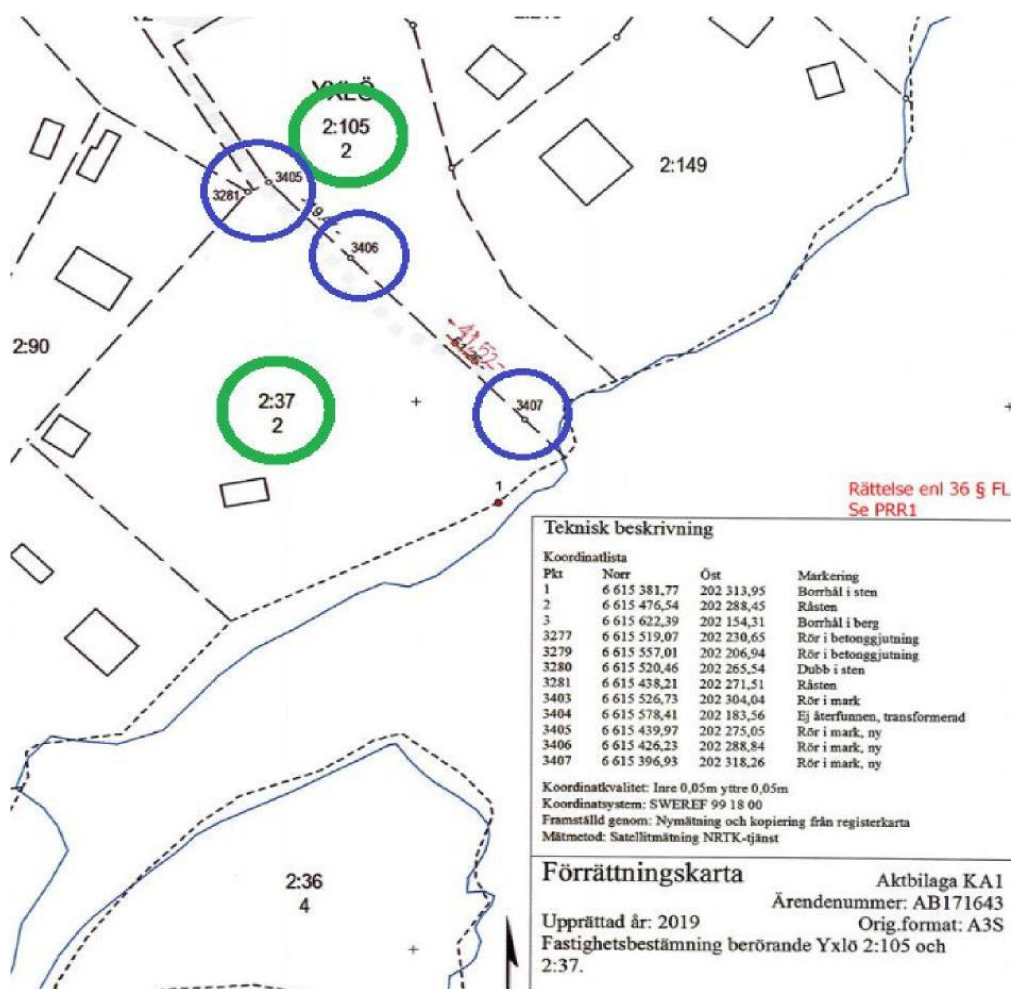
Förrättning AB171643 borde varit ännu enklare än AB171372 att genomföra då X sedan tidigare hade koordinater och måttangivelser att återanvända och

att utgå ifrån. Därtill att man använt den inmätta mätpunkten, råstena nummer 3281 ifrån förrättning AB171372.

Som synes i inlämnat utdrag från LinkedIn så hade handläggaren, vid tiden för övertagandet av ärendet, mycket liten erfarenhet inom lantmåteriförrättningar.

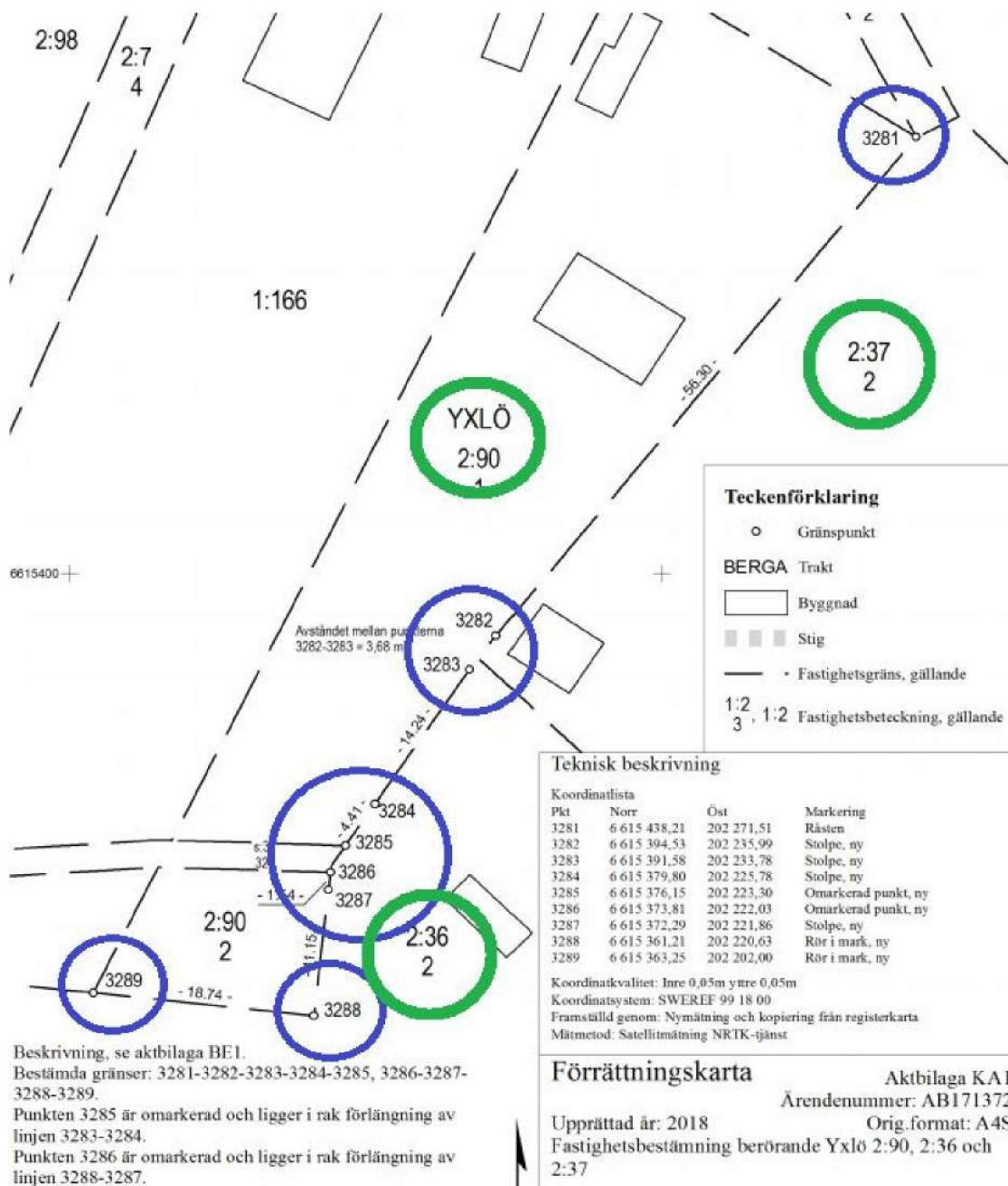
Den aktuella förrättningen mellan X och Z AB171643 är i jämförelse med AB171372 betydligt mindre. Förrättningen AB171643 avser att endast fastställa gränsen i rak linje mellan X och Z. Den dessförinnan genomförda förrättningen AB171372 mellan YY, Z och XX var mycket mer komplex och krävde mer arbete då de nämnda gränserna har en elliptisk form med vinkel samt saknade måttangivelser och hade få mätpunkter.

Del av förrättningskarta i akt 0188-2018/225, ärendenummer AB171643:

De blå cirkelarna visar områden med de utsatta mätpunkterna i förrättningen, de gröna visar de gällande fastigheterna, X och Z.

Del av förrättningskartan i akt 0188-2018/205, ärendenummer AB171372:

De blå cirkelarna visar områden med de utsatta mätpunkterna i förrättningen, de gröna visar de gällande fastigheterna, XX, Z och YY. Notera antalet nya mätpunkter.

Tid och kostnad har även faktureras efter beslut i förrättningen, tid som omfattar ett av MM uppmärksammat fel i förättingskaran KA1.

Från fakturaspecifikation för ärende AB171643:

AB171643A	FHQ	Jangbäck, Ann Sofie	202007	2/11/2020	0,50	750,00	1 500,00	
AB171643A	FBK	Jepson, Johan	202011	3/9/2020	0,50	750,00	1 500,00	Mätingenjör

LM:S YTTRANDE

LM har yttrat sig i målet och motsatt sig ändring av debiteringsbeslutet.

Till stöd för sin inställning har myndigheten anfört bl.a. följande.

Samtliga arbetsinsatser som debiterats i ärendet har varit nödvändiga. Tidsåtgången har vare sig som helhet eller för något av de enskilda momenten varit onormalt hög.

Någon prisuppskattning har inte lämnats i ärendet. Beträffande ärendetypen kan nämnas att det i allmänhet är mycket svårt att förutse omfattningen av det arbete som krävs. Faktorer som påverkar tidsåtgången är exempelvis kvaliteten på befintliga underlag, omfattningen av den arkivforskning som behöver företas samt i vilken mån sakägarna medverkar.

Handläggningen av ärendet har präglats av tvistighet och rikliga kontakter med sakägarna genom telefon och e-post, vilket bland annat framgår av en väl förd dagbok. Därtill har klaganden, genom sitt ombud, i hög omfattning ifrågasatt LM:s bedömningar vilket föranlett extra utredningsinsatser och kontrollmätningar för att ytterligare befästa utredningsresultatets kvalitet. Nämnda omständigheter har i hög grad påverkat tidsåtgången i ärendet.

Sammantaget anser LM att vad klaganden anför inte utgör skäl att reducera förrättningskostnaden. Handläggningen har skett på ett korrekt sätt och debiteringen har skett enligt gällande taxa och bestämmelser.

DEN KLAGANDES GENMÅLE

MM har bemött LM:s yttrande med följande.

LM vill göra gällande att MM via ombud har ifrågasatt LM:s bedömningar vilket LM menar föranlett extra utredningsinsatser. Så är inte fallet. MM har via ombud själv funnit gräns- och mätpunkter som LM inte hittat. MM har upplyst LM om dessa varpå LM har gjort platsbesök och mätt in dem. De har inte blivit av-visade som felaktiga.

MM har via ombud även påpekat felaktigheter i förrättningskartan varpå LM rättat förrättningskartan.

LM menar att förrättningen (AB171643) har präglats av tvist vilket påverkat tidsåtgången. Det av MM påtalade angränsande jämförbara ärendet AB171372 har även det präglats av tvist men resulterade inte i samma höga tidsåtgång.

MM kan inte vitsorda de påståenden LM gör gällande tidsåtgång eller att MM varit välunderrättad om den upparbetade tiden under ärendets gång. MM anser att LM förbrukat en omotiverat hög tidsåtgång i förrättningen vilket är en avsevärd avvikelse gentemot angränsande förrättning AB171372 som är av samma art.

DOMSKÄL

Med stöd av 16 kap. 8 § första stycket fastighetsbildningslagen (1970:988), FBL, avgör mark- och miljödomstolen målet utan att hålla sammanträde. MM har slutfört sin talan.

LM är en avgiftsfinansierad myndighet som ska debitera förrättningskostnader efter principen om full kostnadstäckning. Enligt 4 § förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmåteriförrättningar och med stöd av utfärdade föreskrifter ska avgiften antingen beräknas utifrån hur lång tid som behövts för handläggning av förrättningen och införande i fastighetsregistret eller, för vissa moment i förrättningen, tas ut med fast belopp. I vissa ärenden finns enligt 5 § nämnda förordning en

möjlighet för LM att efter en förfrågan lämna ett skriftligt anbud för fast pris. När något fast pris inte har överenskommits, såsom i förevarande fall, kan all nedlagd tid som behövts i ett författningsärende debiteras.

Debiteringen bedöms i detta fall ha skett i enlighet med gällande föreskrifter om timkostnader. Domstolen ska därför bedöma om tiden har behövts med hänsyn till ärendets karaktär och omfattning.

Mark- och miljödomstolen konstaterar, efter genomgång av handlingarna i målet, att ärendet har varit tvistigt med många sakägarkontakter samt flera kontroller och mätningar i fält och extra utredningsinsatser till följd av MMs agerande i ärendet vilket har påverkat tidsåtgången. Vidare innebär ärendetypen som sådan en viss komplexitet och ställer krav på utredningsinsatser av olika slag. Domstolens bedömning är dock att bredningen av ärendet är väl omfattande i för-hållande till ärendets art och att ett visst dubbelarbete av flera inblandade för-rättningslantmätare inte kan uteslutas.

Vid en samlad bedömning anser mark- och miljödomstolen att den totala för-rättningskostnaden ska minskas med 11 000 kr (ca 10 timmar) till 176 860 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (MMD-02)

Överklagande senast den 30 mars 2021.

Bjarne Karlsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bjarne Karlsson, ordförande, och tekniska rådet Monica Lagerqvist Nilsson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.